

Uvod

Početak XIX veka hrvatske zemlje su bile rasparčane u okviru Austro-Ugarske. Samo manji deo, Banska Hrvatska, je uživala autonomiju. Ona je imala Sabor i bana kao poglavara. Vojna krajina je bila direktno potčinjena habzburškim vladarima. Dalmacija je bila priključena naslednim habzburškim teritorijama.

Nacionalna svest je jačala Ilirskim pokretom. Njenom razvitku je pogodovalo to što je za vreme kraljevine Ilirije na njenoj teritoriji otvoreno mnoštvo škola gimnazija, devojačkih škola, zanatskih, dečjih ... Hrvatski prvaci intelektualci su dolazili u dodir sa srpskom omladinom koja je bila ponešena srpskim ustancima. Srbija je stvarala svoju državu, što je vršilo uticaj na hrvatsku nacionalnu misao. Sa druge strane Hrvati su bili izloženi mađarizaciji i germanizaciji svojih zemalja. Sem pritiska od strane vladajućih krugova trn u oku Hrvata će biti Srbi koji su organizovani u okviru Vojne Krajine. Posle ukidanja apsolutizma Aleksandra Baha stvorili su se uslovi za politički život u hrvatskim zemljama. Na političkoj sceni Hrvatske se javljaju tri stranke: Narodna stranka Josipa Juraja Štrosmajera, Unionistička stranka i Hrvatska stranka prava Ante Starčevića i Eugena Kvaternika. Stranka prava se zalagala za potpunu nezavisnost Hrvatske pozivajući se na njeno istorijsko pravo. Međutim, pripadnici stranke su u Srbima na prostorima hrvatskih zemalja videli smetnju. Stranka će razvijati izrazite antisrpske ideje. Na razvoj ideologije Hrvatske stranke prava uticaće: katolička crkva koja je u Hrvatskoj imala jak uticaj, antisrpska propaganda Austro-Ugarske monarhije kojoj je srpska država bila smetnja za prodor na istok, srpske nacionalne ideje koje će pravaši videti kao atak na hrvatstvo, zatim ujedinjenje Italije i Nemačke. Antisrpske ideje doći će do izražaja kada bude stvorena Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca, biće pojačane nastankom ustaškog pokreta i kulminiraće tokom Drugog svetskog rata genocidom nad srpskim narodom.

1. Od Ante Starčevića do ujedinjenja

1.1. Ideologija Ante Starčevića

Ustaški pokret je nastao u XX-om veku, ali ideje koje će on sprovesti u delo bile su dugo prisutne među Hrvatima. Najneumorniji borac za njihovo što šire prihvatanje u hrvatskom narodu je bio Ante Starčević, te će zbog toga poneti epitet "oca mržnje".

Za Starčevića se u srpskoj publicistici i historiografiji gotovo isključivo vezuje nastanak srbofobije. Međutim, lavinu mržnje nije pokrenuo on sam. On je svojim delovanjem doprineo da srbofobija bude masovno prihvaćena u Hrvatskoj.

Ante Starčević je rođen 23. maja 1823. godine u Žitniku, blizu Gospića u Lici, od oca Hrvata i majke Srkinje. Završio je studije filozofije na "Kraljevskoj akademiji znanosti" u Zagrebu, a doktorirao 1846. godine u Pešti. Neko vreme je studirao teologiju, ali je napustio studije.

"Najveći deo života proveo je u politiziranju, vrbovanju pristalica i mudrovanju. Starčević je bio veoma opor i tvrdokoran, nedovoljno obrazovan. Istovremeno ga je odlikovala asocijalnost, netrpeljivost i doktrinarnost."

Starčević će nadalje govoriti sasvim nepovoljno o kleru. U svom članku "Pasmna slavoserbska po Hrvatskoj", objavljenom 1876. godine u listu "Hrvatska" o katoličkom svešteništvu, on kaže: "A u puku zapadne crkve gde potiče što god dobra i poštena, to prečesto dolazi otuda, što ne sledi popa. Da ovaj puk ne bi bio poživničen, on bi uz redke iznimke u popu smatrao najpervoga svoga neprijatelja. U i s t i n u, n a r o d h r v a t s k i i m a s v o j u n e s r e ć u n a j v e ć m a p o p o m p r i p i s a t i." Godine 1871. u uvodniku "Hrvatske" njegovo pominjanje sveštenstva je u istom tonu. "Politički rad naših popova prema hrvatskom narodu očitu gotovu propast, taj rad drži narod u sužanjstvu, ne da mu dihati; rad taj je pravi ubojnički."

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com